

Tisková zpráva
Lucemburk 8. března 2023

Financování oživení po pandemii COVID: auditoři upozorňují na nedostatky v ochraně finančních zájmů EU

- *Země EU mohou na obnovu svého hospodářství využít 724 miliard EUR, provedou-li reformy a veřejné investice.*
- *Nový výdajový model neposkytuje dostatečnou míru jistoty a dostatečně nezajišťuje vyvozování odpovědnosti.*

Evropská komise za relativně krátkou dobu ustavila kontrolní systém pro hlavní fond EU na podporu oživení po pandemii, kterým je Nástroj pro oživení a odolnost s rozpočtem 724 miliard EUR. Evropský účetní dvůr prověřil koncepci tohoto kontrolního systému a zjistil nedostatky v poskytované míře jistoty a vyvozování odpovědnosti při ochraně finančních zájmů Unie. Členské státy jsou povinny kontrolovat, zda jsou investiční projekty financované z Nástroje pro oživení a odolnost v souladu s unijními i vnitrostátními předpisy, avšak ze svých vlastních kontrol má Komise jen málo ověřených informací o tom, jak se tyto vnitrostátní kontroly provádí. Chybí-li jistota, že se tyto předpisy dodržují, je vyvozování odpovědnosti na úrovni EU nedostatečné.

Komise poskytuje peníze z Nástroje pro oživení a odolnost novým způsobem: platby provádí poté, co se přesvědčí, že země EU splnily cíle předem dohodnuté v národním plánu na podporu oživení tím, že dosáhly stanovených milníků a cílových hodnot. Komise za tímto účelem zavedla rozsáhlý soubor kontrol, kterými ověřuje údaje, které země poskytují, aby prokázaly, že cílů dosáhly. U investičních projektů financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost však není dodržování unijních a vnitrostátních předpisů na rozdíl od jiných unijních programů financování podmínkou pro platbu. Dodržování těchto předpisů není ani předmětem kontrol, při nichž Komise prověřuje žádosti členských států o platbu.

„Občané budou novým způsobům financování EU důvěřovat jen tehdy, když budou mít jistotu, že se jejich peníze vynakládají řádně,“ uvedl předseda EÚD Tony Murphy. „V současné době je míra jistoty, kterou může Komise o hlavním fondu EU na podporu oživení po pandemii poskytnout, nedostatečná a nedostatečné je také vyvozování odpovědnosti na úrovni EU.“

Komise chce v následujících letech prověřovat, zda jsou kontroly prováděné jednotlivými zeměmi EU dostačující. Bude hlavně posuzovat, zda jsou vlastní kontrolní systémy zemí schopny předcházet podvodům, korupci, střetu zájmů a dvojímu financování, odhalovat je a napravovat je. Komise má právo veškeré částky z takových nezákonných činností vymáhat, pokud tak neučiní příslušné země. Exekutiva EU však neplánovala

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních zjištěních zvláštní zprávy Evropského účetního dvora. Plné znění této zprávy je k dispozici na internetové stránce eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

zkoumat, jak země kontrolují, zda investiční projekty financované z Nástroje pro oživení a odolnost splňují unijní a vnitrostátní předpisy. Komise tak má ověřené informace jen omezeného rozsahu, což má dopad na míru jistoty, kterou může poskytnout. Auditoři poukazují na to, že nedodržování unijních a vnitrostátních předpisů, včetně předpisů o zadávání veřejných zakázek, státní podpoře a způsobilosti, je v jiných výdajových programech EU rozšířené a představuje pro finanční zájmy EU vážné riziko. Vyzývají Komisi, aby našla způsoby, jak nedostatečnou míru jistoty na úrovni EU napravit.

Komise nevydala žádné pokyny, co dělat, pokud se od některého financovaného opatření upustí, čímž se zvyšuje pravděpodobnost, že zrušené milníky a cíle nebudou odhaleny. Dopad takového zrušení je nejasný. Kromě toho Komise teprve nyní – téměř v polovině platnosti tohoto dočasného nástroje – vyřešila, jaký objem prostředků by se měl zmrazit či snížit, pokud země nesplní daný cíl či milník v plném rozsahu. Auditoři také konstatují, že by se ještě mohlo zlepšit vykazování podvodů a že je zapotřebí dalších pokynů k paušálním opravám, které by se vůči nedostatkům zjištěným v kontrolních systémech zemí měly důsledně uplatňovat.

Základní informace

Na Nástroj pro oživení a odolnost připadá zdaleka největší podíl financování EU určeného na podporu oživení po pandemii COVID-19. Poskytuje se z něj rozsáhlá finanční podpora (385,8 miliardy EUR v podobě půjček a 338 miliard EUR v podobě grantů) s cílem urychlit hospodářské oživení členských států po pandemii a zvýšit jejich odolnost. Dvěma největšími příjemci grantů jsou Španělsko a Itálie, které společně obdrží 43 % celkového objemu prostředků. Z nástroje se podporují reformy a investice od února 2020 a podpora bude pokračovat až do 31. prosince 2026. K jeho financování si Komise půjčuje na kapitálových trzích a vydává společné dluhopisy EU. Výsledky auditu zveřejňujeme za situace, kdy zbývá ještě provést velké množství plateb. Doporučení auditorů mají přispět k vytvoření odpovídajícího systému kontrol k účinné ochraně finančních zájmů EU. V budoucnu se auditoři zaměří také na kontroly Nástroje pro oživení a odolnost, které provádějí země EU.

Zvláštní zpráva EÚD 07/2023 „Koncepce kontrolního systému Komise pro Nástroj pro oživení a odolnost: navzdory rozsáhlé plánované činnosti přetrvávají v novém modelu provádění nedostatky v oblasti jistoty a vyvozování odpovědnosti na úrovni EU“ je k dispozici na internetové stránce EÚD eca.europa.eu.

Kontakt pro tisk

Tiskové oddělení EÚD: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502